

הבאה, הוא אמר כי "אני מודאג לגבי שנת 2013, משום שיהיו לנו בעיות תקציביות לא קלות. אנו נכנסים לשנת 2013 ללא תקציב.

להערכתי לא יהיה תקציב עד להקמת ממשלה חדשה, וזה אומר שכל התהליך יכול לקחת עד יוני. במשך ששת החודשים הראשונים של השנה נהיה על תקציב חודשי של אחד חלקי 12 מהתקציב של שנת 2012. הצרה לגבינו היא צורת החישוב. לא נקבל אחד חלקי 12 מהתקציב הסופי, של 1.5 מיליארד שקלים אלא מהתקציב המקורי של 1.2 מיליארד."

עופר שושן, יזם סדרתי ומנכ"ל One Hour Translation, אמר, כי "בהחלט יש פחות כסף בשוק. זה תולדה של המשבר הפיננסי בעולם, וגם בגלל המצב בישראל. הכסף של קרנות הון הסיכון בא מחו"ל. רוב מה שקורה בעולם משיפיע. אך אני רוצה להסתכל על המצב מההיבט החיובי. נכון שיש פחות כסף, אולם להערכתי, המצב קשה יותר, כי המודל העסקי צריך להשתנות. החברה הנוכחית שלי, One Hour Translation, הוקמה ללא מימון חיצוני על בסיס מודל שהיא הרוויחה מהיום הראשון להקמתה. מדובר על חברה שנותנת שירותי

עופר שושן

תרגום מהיר דרך האינטרנט. בתחום האינטרנט אנחנו מעצמה עולמית וזה בא לידי ביטוי בפיתוח יישומים, טכנולוגיות וחברות. מעמדנו מצוין בשוק זה."

הוא העריך, כי "אני רואה את שנת 2013 כשנת מפנה, שנה שבה יותר ויותר חברות הזנק שתוקמנה תתבססנה על הון עצמי ופחות על מקורות הון חיצוניים, בעיקר של קרנות הון סיכון."

איל ליפשיץ, מנהל-שותף ומנכ"ל קרן הון סיכון פרגרין, אמר, כי "2012 הייתה שנת מפנה בתעשיות עתירות הידע בישראל ובעיקר בתעשיית הסטארט-אפים.

אין ספק שקרנות הון סיכון מאבדות גובה. הסיבה היא כפולה: קשה מאוד לגייס כסף וזו תופעה נכונה לכל העולם, והמודל העסקי הישן כבר לא עובד. קרנות הון סיכון הגדולות שורדות, הבינוניות - של 100 עד 150 מיליון דולרים, נעלמות והקטנות הופכות לקרנות מתמחות. השיטה הישנה שבה קרן הון סיכון היא המשקיעה בלבד - כבר לא עובדת. הקרן צריכה להיות יותר מעורבת, לסייע לחברה בנייה, לשיווק ועוד.

"בנוסף חל שינוי בנושא המימון. חברת סטארט-אפ כבר לא רואה בקרן הון סיכון את מקור המימון העיקרי שלה וגם הפסיקה להוות אופציית המימון הראשונה. היום החממות הטכנולוגיות הפכו למקור המימון החשוב והראשון של חברות ההזנק. תהליך הפרטת החממות היה צעד חיובי מאין כמוהו. אנחנו רואים משקיעים זרים רציניים, כמו האצ'סון מהונג קונג, שנכנסים כמשקיעים, מה שמוכיח שהטכנולוגיה המקומית מושכת משקיעים."

איל ליפשיץ

ועוד, המשקיעים המוסדיים המקומיים לא משקיעים בענף, למרות שהממשלה נותנת להם רשת ביטחון."

ד"ר **אסתר לוצאטו**, מנכ"לית לוצאטו את לוצאטו, אמרה, כי "גם אני חושבת שהמודל של סטארט-אפים ואקזיטים מתאים לנו. החוזקה שלנו בחדשנות והמצאתיות. על זה אנחנו צריכים לשים את הדגש. בעולם מקובלים 15 מדדים לגבי חדשנות ואנחנו בין הראשונים ברובם.

"עם זאת, בתעשיית ההיי-טק יש נסיגה. קמים פחות סטארט-אפים. להערכתי, בשנת 2012 נפתחו רק מחצית מכמות חברות ההזנק לעומת 2011. זה בעיקר משום שיש פחות כסף כדי לממן אותן. קרנות הון סיכון מתקשות לגייס כסף ומשקיעות הרבה פחות בחברות בשלב ה-Pre Seed וה-Seed. חלק מהחברות האלו יצליח להתרומם, חלק יעשו אקזיטים. כל עסקאות האקזיט הגדולות שנעשו בישראל היו בשל החדשנות הטכנולוגית שהייתה לחברות אלו. זו מביאה לכלכלה שלנו הרבה מאוד כסף."

לדבריה, "אני לא רואה שינויים גדולים בשנת 2013 לעומת 2012. המגמות השליליות תימשכנה". אני מקווה שבשנת 2013 נעמיק את הפעילות שלנו במזרח, בדרום קוריא, בסין ואולי גם בברזיל. אלו הם האזורים הצומחים, שם מצוי גם הכסף להשקעות וגם השווקים. צריך להגיע לאיזון גיאוגרפי גם במקורות המימון וגם בשווקים. אין מה לעשות, מרכז הכובד הכלכלי של העולם עובר מזרחה."

אבירם ז'ולטי, סגן המדען הראשי במשרד התמ"ת אמר כי "המצב לא פשוט. תקציב המדען בהחלט לא מספיק, השנה נגמור עם תקציב של כ-1.5 מיליארד שקלים, אך מדובר במענה שנתנו לרבע מהבקשות שהגיעו למדען הראשי. אנחנו במצב שמקבלים תקציב נמוך בתחילת השנה ואחר כך מגדילים אותו בעקבות בקשות של המדען הראשי.

"אנחנו משתדלים לעשות ניצול מיטבי של התקציב, על ידי עזרה לאלו שזקוקים לו יותר מאחרים, ועל ידי מציאת מקורות נוספים. אנחנו מציעים חוק אנג'לים מעודכן, שיהיה יותר אטרקטיבי למשקיעים הקטנים, למשל. השגנו גם הטבות מס לתעשיית ההיי-טק."

בהתייחס לשנה

ד"ר אסתר לוצאטו

ד"ר אסתר לוצאטו: "אני חושבת שהמודל של סטארט-אפים ואקזיטים מתאים לנו. החוזקה שלנו בחדשנות והמצאתיות. על זה אנחנו צריכים לשים את הדגש"

אבירם ז'ולטי